

Izhaja vsaki dan.

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 2. uri zjutraj.
Posamežne številke se prodajojo po 3 novč. (6 stotink) + mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celji, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, Št. Petru, Sežani, Nabrežini, Novem mestu itd.

Oglaše in naročbe sprejema uprava lista "Edinost", ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 5. zvečer. — Cene oglašen 16 st. na vrsto petit; poslanice, smernice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON štev. 1157.

Rusko-japonska vojna.

(Brzjavne vesti).

Japonsko obstrelovjanje ruskega levega krila.

LONDON 6. Dopisnik Reuterjevega biro v glavnem stanu generala Kurokija je dne 4. t. m. sporočil: Japonci silno obstrelovajo z otlegovalnimi topovi vtrjene pozicije levega ruskega krila. Zdi se nemožno, da bi se vtrdbe zamogle ubraniti velikim krogom.

General Steselj.

PETROGRAD 6. Deputacija mestnega sveta, na čelu jej mestni glavar, je izročila generalu Steselju adreso.

100 nadomestnih batalijonov za rusko mandžursko armado.

PETROGRAD 6. Vojni svet je na svoji sobotni seji sklenil, da ne odpreče več na bojišče čet aktívne službe, ampak da osnuje za polke, nahajajoče se na bojišču, 100 nadomestnih batalijonov iz rezervistov 236 okrožij, v katerih je bila s carskim ukazom od 15. decembra 1904. odredjena mobilizacija.

Stanje Nogijkeve armade.

MUKDEN 6. (Reuterjev biro.) Semksj prihaja begunci s cest, ki vodijo v Sinmin-ta in z okolico severne reke Hunho. Japonci, ki so bili včeraj po zvršetku bitke na zahodnem griču vjeti, so bili tako onemogli, da niso mogli več hodiči in se držati po koncu. Kakor mitvi so obležali na tleh. Njihovo stanje kaže jasno o stršnih naporih japonskih čet v izredno nsglem napredovanju generala Nogija.

Iz Mukdena.

MUKDEN 6. (Poročilo Reuterjevega biro od 5. t. m.) Sodi se, da maršira velikanska (?) sovražna četa proti Tielingu in da je možno, da bo zveza s kitajsko prekinjena. V ruskih pozicijah v centru se ni nujno spremeno.

V Mukdenu vlada živahnja delavnost. Čete, izlasti vozne ceste zunanjih okrajev, so polne čet, ki se v neglici zbirajo, da gredo nasproti Nogijkevi armadi. Dogodki, ki se od zadnjih treh dni sem razvijajo na desnem krilu, so rusko armado elektri zovali.

Peta japonska armada. — Japonsko brodovje.

LONDON 6. «Morning Post» poroča iz Šangeja od 4. t. m.: Japonci nameravajo osnovati peto armado, ki bo močna 8 divizij — 140.000 mož — in bo obstajala iz rezervistov iz let 1887. do 1891. Tri divizije so se izkrcala že v severovztočni Koreji; od teh pojde baje en del proti Vladivostoku, drugi pa poskusi zajeti levo krilo ruske armade.

V Hokodate je zbrana eskadra, obstoječa iz dveh oklopnič, dveh oklopnih križark, 16

PODLISTEK. 147

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoc. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. C. —

To vam govorita gospod kapetan in gospod ban pod zakonom in za glavo. Zločinec brata Ivanič in Pavel Horvat, potem Ivan od Paležnika, nekdaj prvak vranski, ki se sedaj lažljivo piše ban hrvatski, dalje Stjepko Leščović in drugi, podžgao od zlega duha, so dvigali puntarsko zastavo za lažnega kralja, zbirajo svetovalstvo in vojsko, želijo mirni narod na nerede in nemire, hodeči z vojsko po morju in po kopnem, požigajoči, in pleseči; da grešne jim roke so ukenile v hudo robstvo svetli gospod Ješava in Marijo in jo mučijo na vse načine. Svetli naš gospod kralj je poslal gospoda Ladislava od Lučenca v to kraljevino za srečo imetje, izpusti Gričane na vas, da vas izple-

Edinost

Glasilo političnega društva "Edinost" za Primorsko.

V edinosti je mod!

Naročna znača

za vse leto 24 K. pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnina, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijskega lista "Edinost". — Natisnila tiskarna konsorcijskega lista "Edinost" v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 652.841.

torpedov in uničevalk torpedov ter dveh pomožnik križarjev »Hongkongmaru« in »Niponmaru«. Velike množine premoga so nakopljene na otoku Formosa, ki ima služiti kakor oporišče brodovju. Ta mesta so zavarovana s podmorskimi minami. Paraik »Minesota« je vkral v Japonski lokomotive in drugi železniški material za Korejo. Šestnajst granatnic (haubic) so odpeljali iz Japonske v okrožje reke Šaho.

Kakor so vmenjenemu listu sporočili, je japonska vlada pri neki inozemski tvrdki naročili streliva za tope in puške z znesku dveh milijonov taelov (1 tael = 7 kron).

Poročilo maršala Oyama.

TOKIO 6. (Uradno). Maršal Oyama poroča: V okolici Tsingkinga je pred nekaj dnevimi en japonski oddelek potisnil Rusov iz njihovih pozicij 15 milij južno-vztočno od Fuzana na neko drugo pozicijo 15 milij južno od tamkaj. Tam se sedaj baje vrši bitka. V okolici reke Šaho so Rusi ponavljali napade v noči od 3. t. m., a bili so odbiti. Na bojišču, ki leži zapadno od Železnice, nadaljujejo Japonci svoje napade ter so zasedli ozemlje, ki se razteza 5 milij severno-zapadno od Šahepu ležečega Nučenga do Sufunu, ki je od zadnjega oddaljen 8 milij v severno-zapadni smeri. Na desnem bregu reke Hunho so naše čete, potem ko so polagoma sovražnika odgnale, maršale proti severu ter so pradrie obrambeno črto sovražnikovo, ki se je raztezala od Čantana do Hsufangtaja. Nato se je nadaljevalo preganjanje sovražnika. Naše čete so na tem preganjanju že dosegli črto, ki se razteza 13 milij zapadno od Mukdена in Samuhu, 3 milije severno od Tatzupu. Zgube sovražnika v zadnjih treh dneh so bile velike, velik je tudi naš plen. Oboje se pa ni moglo še dolociti. Med drugim je padla v naše roke sovražna zaloga obležana v Tahantaju.

Dogodki v Rusiji.

ČITA (Sibirija) 6. Kakih 1000 delaveev takajšnjih železniških delavnic je prečelo danes zjutraj štrajkati. Delavei zahtevajo, da se izpusti 19 tovaršev, ki so bili povodom nekega delavskega shoda aretovani.

BIELOSTOK 6. (Gubernija Grodno.) Štrajkujoči delavei so stavili mnogo zahtev gospodarske naravi. Danes je bil na cesti umorjen neki pek, ker se ni hotel pridružiti štrajku. Pouk na realki, gimnazijski in na dekljški šoli se vrši pod vojaškim nadzorstvom. V mestu vlada strah.

Brzjavne vesti.

Italijanska ministerska kriza.

RIM 6. Kralj je vsprejal v avdijeno več politikov.

Dividenda.

BEROLIN 6. Dividenda državne banke je določena na 7.04%.

ljudstva, da z ogromem in mečem iztrebi prokletno puntarsko seme in zatre zastave lažnjega kraja. Gospod od Lučenca stoji na trdem Griču, vojska pa meščani čakajo na njegovega prsta, da se, ako bo trebal, s krvjo vse spravi pod zakon in red. Velika je njegov moč in milost, ali velik je bil njegov srd, ko je umel, da je med vami slabom mislečim in slabu delujočim glav, ki se spuščajo v zvezre z lažnim kraljem in banom, ko je videl z griščega zida, da gradite nasipe proti njemu, da zbirate vojsko pod orožje. In jezao vam pravi: Škof zagrebški! Kanoni zagrebški! Nudi se vam dan, da se povrnete k pameti in zvestobi. Razkopajte nasipe svoje, stavite na zvonike svoje cerkve zastave kralja Šišmana, odpustite čete domov, a orožje zberite in je izročite nam. Pak prideite vse do zadnjega na Grič prost milosti in odpuščenja. Ali ste čuli: en sam dan se vam nudi, in ako vas najde zora jutrišnjega dne na trdi nezvestobi pod izdajalsko zastavo, zločinci ste kraljevskega veličanstva, a gospod Lučenac usuje vojko na vaše stanje in

Ruski poslanik na Dunaju.

DUNAJ 6. Ruski poslanik knez Urusov je danes popoludne izročil cesarju v slovesni avdijenci svoje poverilno pismo.

Novi veliki mojster malteškega reda.

RIM 6. Veliki kapitel malteškega reda je izvolil velikim mojstrom reda grofa Galeazzo Thun-Hohensteina iz Trenta.

Volitve v grško zbornico.

ATENE 6. Na včerajšnjih volitvah so pristaši Teotokisa zvabili mnogo sedežev, najboljši členi te stranke so podlegli. Med izvoljenimi sta samo Teotokis in Zainis.

Prispevek k poglavju: naša šolska mizerija.

(Članek, spisan izven uredništva.)

Popolnoma se strinjam z izvajanjem v članku »Naša šolska mizerija«, izvzemši jedino le zadaji odstavek. Ne! Zadružka tej šolski mizeriji naj se ne skuša doseči z namenjem posebnih učiteljev in učiteljic za slovenski jezik na tržaških državnih ljudskih šolah, ampak, če je količaj možno, naj se ostane pri sedanjem sistemu, t. j.: posamežni razredni učitelji: naj poleg rednega razrednega pouka uči tudi nekaj ur slovenščine, a učna uprava naj za ta posel oskrbi učiteljev, ki so v resnici zmožni ter tudi dovolj vneti za pouk slovenske mladine v vjenem materinem jeziku! Ti učitelji morajo biti Slovenci, Slovenci, ki imajo poleg vradnega spričevala za pouk slovenskega jezika tudi čuteče sres za mladino svojega roda. — Ali smo upravičeni zahtevati na tržaških nemških c. kr. ljudskih šolah takih učiteljev? Da, smo upravičeni! Predvsem moramo konstatovati, da obstanek teh šol sploh ni zakonito upravljen in vzdržujejo se te šole z proračunskega naslova »Beiträge für Volkschulen« (prinosi (države) za ljudsko šolstvo), torej s sredstvi, ki so namenjeni za povzdigo ljudskih šolah vseh avstrijskih narodov, ne pa le Nemcem! Če tudi so sedanje avstrijske parlamentarne razmere tako žalostne, da more vlada denar uporabljati v strankarske namene, vendar zaradi tega še nikakor ni upravičena, da na takih strankarskih zasnovah (tržaške nemške šole) favorizuje še enkrat isti živelj, kateremu v korist je namejeno vse podjetje. Ta živelj so tu Nemci! Mi Slovenci pa trpimo dvojno krvico: ob dejstvu, da mi nimamo v mestu nobene ljudske šole, vzdržuje vlada tu protizakonito nemške ljudske šole, a vrhu tega se na te šole zadnja leta nameščajo le nemški učitelji.

Da, tako je: o oddajanju služeb na tržaških državnih šolah imajo Nemci vedno prednost. Učna uprava mora končno začeti upoštevati dejstvo, da tržaške državne nemške šole, nižje in srednje, v resnici niso

njo ter počelo do korena. To je zapoved, a vi mi recite svojo.

Odpoljanec je zvršil in obišel z očesom ves zbor, nadejajoči se, da je z grozečo besedo upognil trde kapiteljske tilnike. Niti besedica se ni odzvala na to grožnjo, ali mračni jezni obrazki kanonikov, ki so se bili atisnili na en kup, so mu pravili, da je ostra streha zgrešila cilj. Škof Ivan je stal pri pognene glave, nem, med zborom in odpoljancom.

Iz pod trepalnic mu je blodilo oko po obrazih svojih bratov, ni li morda strah spreobrnil katero dušo? Samo Benko se je smehljal in kimal z glavo. Jezno je škofova tresača se desnica trgal križ na prsih. Slednji se je zgazil, privzdignil glavo in se otesel.

Sedaj ste čuli besedo. Ko sem vam reklo resnico, niste hoteli verovati. Sedaj vidite, da sem prav govoril. Sedaj ni šale, jaz, vaša glava, pravim vam, bodite pokorni.

Je li še kateri neumnež med vami, da bi hotel nositi glavo pod meč? Maščevalce sedi za vratom. Molčite, jaz bom govoril za vas.

Da, udajmo —

nemške šole, ampak so le z nemškim učnim jezikom in slovansko in italijansko mladino po veliki večini!! Nemška šola je le ona, ki ima nemške učence, nemške učitelje in — naravno — nemški učni jezik. Takih šol pa v Trstu ni! Zatorej bi morala učna uprava na teh šolah (ako je bo sploh še kaj časa dovoljno vzdrževati jih), nameščati take učitelje, ki so sinovi istih narodov, katerim pripada večina mladine tržaških nemških državnih šol! Če bi se vlada držala tega principa, bi bilo na tržaških državnih šolah dovolj učiteljev, ki bi bili popolnoma kvalifikovani za pouk v deželnih jezikih ter b poznali narav njim izročene mladine, ker bi bili žno iste kri. Seveda, učna uprava noče dobiti šol v smislu pedagoških in kulturnih načel, ampak ona hoče dobiti šol v smislu germanizacije Italijanov in Slovanov v Primorju. Zato importira ob vsaki priliki v Trst in ostalo Primorje nemški profesorjev in učiteljev, utrjaje s tem socijalno pozicijo Nemcev med nami ter zagotavlja si fanatičen materijal na ponemčevanju mladine avtohtonih narodov v deželi. — To je moralni pogoj, da smemo zahtevati slovenskih učiteljev na omenjenih šolah! Ne smemo pa pozabiti materialnega pogoja: do službenih mest v deželi imajo prvo pravico domačini, sinovi v deželi bivajočih narodov. Ta princip se v Trstu silno prezira.

Kakor nalašč v dokaz za veljavnost te naše trditve, čitamo v »Wiener Zeitung« od dne 4. marca 1905. razpis službe šolskega voditelja na c. kr. nemški državni ljudski šoli v Tridentu na Tirolskem, v katerem razpisu se zahteva: uposobljenost za nemške ljudske šole in znanje laškega jezika. Torej na Tirolskem, v Tridentu, mora voditelj nemške državne ljudske šole znati oba deželna jezika, [v Trstu pa ne trebajo značiti deželnih jezikov ne učitelji ne voditelji! To je — primorski sistem !

Rusko-japonska vojna.

Trst, 6. marca 1905.

O položaju na bojišču.

(Dopis iz strokovnjaka peresa.)

Tudi današnje vesti potrjajo, da je boj v centru in vtočno od železnic zadobil značaj stalnosti. Z eno besedo rečeno: od 25. februarja do 5. marca so Japonci v fronti Sinkeiho—Linšipu—Sahesen—Jansintun—Benzapudza—soteska Vanfulin—soteska Kutulin-Kujetsi doživeli do danes le same poraze. To je v centru in vtočno od železnic v večkrat imenovanih ruskih glavnih pozicijah v s

v s p e š n o zastaviti za napade na center in levo rusko krilo. Od 4. marca dalje zdi se, da se ni v gori rečeni fronti na japonski strani ponovilo nič več sličnega. Bržkon je boj v tej fronti že odločen na skodo Japancev. Torej 270.000 Japancev v orjaški fronti 90 km so po 8 dneh bitek vezane moči pred rusko glavno fronto. Ni se šuditi temu, ker je ta skupina v tem času izvršila 5 brezvsežnih napadov proti 5 težkim rečenim frontam. (Glej oficijelne poročila Kuropatkina v včerajnjem listu.)

Skupna sila japonske armade pa težko da bi presegala 500.000 mož s 1500 topovi. Torej več nego polovica njih moč je vezana v obnemoglosti vzdolj od reke Husho. Nadaljni boj se bo torej razvijal med ostanki obih armad v severno zapadni smeri, nekako v čti Taittsi-Siamintin in eventuelno še v podaljšanju do kitajske meje. Tu utegnejo biti Rusi vaj jednako močni.

Umevno je ob sebi, da se je od 22. januarja v strategično demonstrativnem zmislu najprej potisneno desno krilo I. ruske armade iz svoje volje umaknlo in da je vojevaje začelo to umikanje v gori rečenočto. Včeraj javljeni boj severno od Šantana pri Šopu dokazuje to. Mej tem pa prestopa Kuropatkina od 4. marca dalje v protiofenzivo se svojo armadno rezervo v nameen podaljšanja desnega krila gori rečene armade in v protiofenzivo proti japonski obkoljevalni koloni Nogije. Torej tudi današnje konfuzne vesti napravljajo skupni utis, da se bojna fronta sedaj podaljuje od reke Žaho v severno zapadni smeri proti Siamintinu. Spopadi v manjši meri, torej s sprednjimi četami, sezajo glosom današnjih vesti do Siamintina. Da so Rusi glasom včerajn in današnjih vesti na japonskem levem krilu uplesli več topov, to je znaneje, da gre Rusom dobro — tudi v zapadni bojni fronti.

Odlöčitev v tej bitki se brezpogojno izvojuje na zapadnih krilih obh na-sprotnikov! Za ta boj utegne Kuropatkina dobiti po železnici tudi velik del posadke iz Vladivostoka, skoje sklenil da pride do odlöčitve. Sedaj je pristanišče vladivostosko že zamrznjeno in Japonec nišo se ničesar vržnega podvzeli proti Vladivostoku, torej se zamore lahko odvzeti od tamkaj vsaj 25.000 mož.

Kdo zmaga, je težko reči. Na vsaki način so šense, računajoč po vseh doseganjih dogodkih na ruski strani. Mnogo pripomore temu, da pušča Kuropatkina naprej sovražnika, da napada njegove utrabe.

(Pride še.)

* * *

Pripomba u redništva. Po današnjih vesteh je torej popolnoma potrjen nazor našega vojaškega sotrudnika, da je na vztocnem krilu boj zaustavljen potem, ko so bili vsi japonski srditi in mnogokrat ponovljeni napadi odbiti. Da je temu res tako, potrja okolnost, da današnje brzjavke ne vedo ni besedice o dogodkih na vztocnem krilu, in potrjen je tudi nazor našega sotrudnika, da se bodo sedaj boji tisti na zapadnem krilu proti kitajski meji in sicer v nameen podaljšanja fronte. Posebno pa povdarnamo, da so ti boji na zapadni strani še le v razvoju, da bodo bržkone trajali še nekoliko dni. To naj imajo čitatelji pred očmi, ko bodo čuli krik iz »Piecolovih« predalov. Tako pada v oči, da Japonec nč ne javlja v oficijelih raportih, ne imen poveljnikov, ne časa, ne krajev, ne svojih lastnih izgub. To vedenje je gotovo pravo — ker edgovarja principu varovanja militarnega tujnosti. Na ruskih po-ročilih ne vidimo tega, kajti objavljajo te v listih tudi poročila, ne menjajo le na carja. To je občalovati in tukajšnji vojaški krogi odločno obsojijo to. Te dni n. pr. je bilo priobčeno poročilo, namentno le carju, kako so Rusi našajali zavetja za kupljastih padlih tovarišev. To je zelo važno za sovražnike, ker doznaže, kje so imeli Rusi velike izgube in more temu primerno spremeniti svoje odločbe. Kako vsa je tajnost, smo videli na Port Arturju. Ko bi bili Japoneci vedeli, kako težke so razmere v Port Arturju, bi bili zavzeli trdnojavo morda že mesec ali več poprej.

Italijanska ministerska kriza.

Ministerki predsednik Giolitti je iz zdravstvenih ozirov odstopil in ž njim je podalo kralju svojo demisijo vseskušno ministerstvo. Vedelo se je, da je Giolittibolehen ter da potrebuje počinka; da pa odstopi tako naglo, na to ni misil nikdo. Zato je bila v

soboto zbornica presenečena, ko je je ministr za pravosodje priobčil demisijo ministerškega predsednika in vsega ministerstva. Za to neprizakovano odločitev Goliitti ja je bilo merodavno bržkone dejstvo, da je v zbornici zavladalo sovražno razpoloženje nasproti nekaterim ministrom, izlasti pa proti ministru za javna dela, kateremu pripisujejo glavno krivdo na obstrukcijonizmu železničarjev.

Kdo da postane naslednik Giolittija, se ne ve. Najbrž poveri kralj sestavo novega kabineta ministru za vnanje stvari, Tittoniju. Kazun njega utegnejo ostati v novem kabinetu le ministri za pravosodje, za vojno in mornarico. Od druge strani se glasi, da se bo Tittoni branil prevzeti sestavo novega ministerstva.

Govori se tudi, da utegne sestaviti novo vladu predsednik zbornice Marcora. V tem slučaju bi imel novi kabinet povsem radikalno lice. Tittoni ostane v tem slučaju v novem ministerstvu tako rekoč kakor porok nasproti inozemstvu. Drugi govore, da ne bi Marcora hotel vzprejeti naloga za sestavo ministerstva in da bi ob sedanjih razmerah sestava radicalnega ministerstva osletela na razmetežave. Železničarji so opustili obstrukcijo. V nekem proglašu so izjavili, da se je njihov boj završil s popolno zmago nasproti vladni. In zato so pričeli redno službo.

Drobne politične vesti.

Lord Milner, namestnik angleške južne Afrike, je odstopil radi bolehnosti. Milner je sedem let opravljal službo kakor namestnik v južnoafriških angleških kolonijah, kjer si pa ni znal pridobiti naklonjenosti tamošnjega prebivalstva. Za časa njegovega vladanja se je vršila angleško-turška vojna, ki se je, kakor znano, zvršila s tem, da so Buri podlegli ter sta bili oba njihovi republike, Oranje in Transvaal, spojeni z ostalo južnoafriško angleško kolonijo. Angleški listi priznavajo zasluge Milnerjeve, ki je o težkih razmerah umel obraniti južno Afriko angleški državi. Naslednik Milnerjev je postal lord Selborne.

Španska vojna mornarice. Španski minister vojne mornarice se bavi sedaj z načrtom zgradbe novega brodovja. Nič manje nego 400 milijonov pezet naj bi najela španska vlada v to svrhu. Zgradilo naj bi se 8 velikih vojaških ladij po 14.000 tonelast. 60 milijonov naj bi se pa potrosilo za torpedovke in pomorske čolne. Večina ladij bi se zgradila na Španskem.

Vladajoča unijonistička stranka na Angleškem razpolaga sedaj v spodnji zbornici le s 83 glasovi večine. Na zadnjih glasovanjih je vendar dosegla zelo neznatne manjšine. Na zadnji nadomestni volitvi v grofiji Bute (Škotska) je vladni kandidat podlegel nasproti liberalnemu kandidatu Lamontu.

Grafica Montignoso. Draždanski listi poročajo, da je v principu že rešeno vprašanje glede grifice Montignoso, bivši še prestolonaslednica. Grifica izroči kralju svojo najmlajšo hčer Ano Maviko, a dovoljevalo se je boj, da bo zmogla večkrat videti svoje otroke.

Domače vesti.

Pogreb pok. Jakoba Hrovatina, ki se je vršil včeraj ob 4 uri populudne na Opčinah, je bil prava manifestacija spoštovanja in simpatij, katera je užival pokojnik.

Pogreba se je udeležilo vse, kar žuti narodno na Opčinah. »Konsumno društvo« na Opčinah in pevsko društvo »Zyon« sta se udeležila pogreba korporativno. Politično društvo »Edinost« je bilo zastopano po predsedniku g. Ivanu G. riupu, po podpredsedniku dru. Rybátu in po odborniku dru. Gregorinu. Na domu je zapelo društvo »Zyon« žalostnik »Nad zvezdami«, nakar se je sprevod, ki ga je vodil g. župnik in dekan Slavec ob asi stenci trebenjskega kaplana č. g. Koželja pomikal proti župni cerkvi. V cerkvi, ki je bila napolnjena žaljoči, zapsli so poveči žalostnik »Blagor mu«, a na pokopališču »Jamico tih«. V marsikaterem očesu si videl rošti solzo, ko je padala gruda na krsto pokojnika in vsi smo šli z pokopališča osvedčeni, da smo izročili materi zemlji uropostenjaka in narodnjaka, katerega bodo težko pogrešali. Opoeni in katerega izgubo bo šutila naša narodna organizacija v Trstu sploh.

Bodi mu lahka domača zemljica kremen-značaju, pošteni slovenski duši, in naj bi ga njegovi rojaki posnemali vsem, s čemer mu postavijo najlepši spomenik!

»Slovenčeva« objektivnost ozirom na riemanjsko vprašanje. »Slovenec« se je poskusil zopet v ulogi kakor zaščitnik objektivnosti v razpravljanju raznih važnih vprašanj, t. rej v ulogi, ki je v hudem kontaktu z vsem, njegovim bitstvom. Povod njegovega nastopu je dala naša pripomba dra. Matije Murka članku o »Slovanski liturgiji«, v kateri pripombe smo bili rekli, da se je avtor dotaknil v svojem članku tudi riemanjskega vprašanja, ne da bi poznal istemu narav in vročke. Ta naša pripomba je dala »Slovenec«, ali pa morda tudi — in to je še verjetnej — komu v Trstu zaželenega povoda, da se je obregnil ob nas, češ, da ne moremo trpeti objektivnosti v izvajanjih g. dra. Murka. Notica v »Slovenec« ima očvidno namen kazati na nas kakor ljudi, ki sploh ne trpimo objektivnosti ter da smo ravno v tej svoji slabosti mahnili tudi po članku g. dra. Murka. Nu, mi lahko rečemo, da je »Slovenec« zopet enkrat mahnil mimo, oziroma se zaletel v vrata, ki so — odprta. Mi smo rekli glede članka g. Murka o slovanski liturgiji ob Adrijiji, da smo g. pisatelju zelo zahvalni, ker je tako »srečno zastavil svoje učenjaško pero v obrambo naših narodnih svetinj.«

Kar pa se dostaja pripombe naše ozirom na riemanjsko vprašanje, napisali smo jo v polnem prepričanju — ali ne da bi dvemili na objektivnosti g. Murka —, da avtorju nedostaja popolnih in cesničnih informacij o tem vprašanju. Mi nismo torej očitali g. Murku neobjektivnosti, ampak je veljalo to le za njegove pripombe o riemanjskem vprašanju. To svojo trditve vzdržujemo tudi danes v polni meri na podlagi svojega natančnega poznavanja stvari.

Ce trdi kdo, da je riemanjsko vprašanje le vprašanje razmerja med osebo kakoge svečenika in njegovega škofa in če »Slovenec« trdi na to, da je ta trditve napisana »s polnoma objektivno znanstvenega staljšča«, potem moramo že reči, da ima »Slovenec« zelo, zelo žudne pojme o objektivnosti. Saj nam ne treba druzege, nego da tu prihijemo nekolično dejstvo. Ta bi bila: da je riemanjsko vprašanje staro že nad sto let; da je v minolem stoletju večkrat in redno prihajalo do konfliktov povodom sestavljanja fasijs dolinskih župnikov ob njihovem nastopu službe; da je bilo n. pr. že leta 1852 (ako se natančno spominjam) obsojenih in zaprtih več oseb radi tega vprašanja; da se je tak žalosten slučaj ponovil leta 1866, da so — na kar posebno opozarjam gospodo pri »Slovenec« — kmalu po prihodu pokojnega biskupa Glavine v Trst, torej nekako tam okolo leta 1884, po vodom prve njegove kanonične vizitacije v Riemanjih navstali tamkaj resni nemiri; da je bil kmalu na to tedanji tamošnji kapelan Anton Kuhn (ki je bil, mimogrede bodi omenjeno, eden najpobožnejih duhovnikov tržaške škofije) odstavljen od službe in skozi dva meseca suspendiran vsled nezgodnih odnosa v Riemanjih radi cerkvenega vprašanja; da je bilo v Riemanjih v poletju 1898. velikansko razburjenje radi neke cerkvene propovedi tedanjega dolinskega župnika.

Mnogo tega bi mogli navesti še, kar sestavlja karakteristiko skupnosti riemanjskega vprašanja. Povdarjam pa, da vsa navedena dejstva segajo do poletja 1898. Ta moment je zelo vršen ozirom na dejstvo, da je dr. Požar prišel v Riemanje še le dne 4. septembra 1898, kajti kaže nam, koliko resnice je na trditvi »Slovenčevi«, oziroma na njega pritrjevanju »objektivnemu« mnenju dra. Murka, češ, da je še le dr. Požar rappal riemanjsko vprašanje ter da je tam vse »zreformiral« in napravil zmešnjavo! Če torej poštujemo dejstva, kakor so si sledila kronologično, potem vidimo v bengalični luži, kakor prijatelj je »Slovenec« — zares objektivnemu razpravljanju važnih vprašanj, karoršč je gotovo riemanjsko.

Dr. Požar da je torej provzročil zmešnjave v Riemanjih! Je li morda on v Razpravljanju razne komisije v spremstvu banjonetov? Je li morda on sugeriral posvetnim in cerkvenim oblastim največrečeno misel, naj doda cerkev v Riemanjih zapreti in zapraviti? Je li morda on iskal okolo denuncijantov in notoričnih lažnjivcev, ki žive v konkubinatu s hčermi drugih lažnjivcev, menjem, ko so jim legitimne soprote — nekje odsotne, da so dajali gradiva za razna odi-jozna sodna postopanja proti poštenim ljudem? Je li morda on nasvetoval razne šikane

na škodo riemanjskih vaščanov? S kratko: je li bil dr. Požar tisti, ki je zavajal cerkvne in posvetne oblasti v celo vrsto zgrešenih korakov, ki so pričali o posmanjkanju vsakega taka in o obilici nagnjenja do nasilja in maščevanja, torej v korske, ki so moralni silno ogrožiti Riemanje, in jih napraviti neodjeljive?! Toliko psihologi bi morali vendar biti gospoda, da bi vedeli, da v boju proti krivici jeklené značaji in našča odporna energija. V teh grehih izključno je vzrok, če je v Riemanjih zares vse »zreformirano«. Dr. Požar ni hotel nič reformirati, pač pa je nujno, opetovan in v primerni, proseči obliki nasvetoval kompetentnim činiteljem, naj oni reformirajo, kar je uprav kričalo po reformi! In fakt je ta, da je tržaški škofski ordinarijat z dopisom županu riemanjskemu prve dne oktobra 1900. izrečeno pripoznal, da je nevolja Riemanjeev opravičena, da se jim je godila krivica in da so nosili nezona bremena!

Vspričo takih dejstev pa bi hotel »Slovenec« sedaj v svojem velikem navdušenju za objektivno razpravljanje metati vso krivdo — na dra. Požarja.

Razsodnim čitateljem bo menda zadostoval za danes ta eksplor notoričnih dejstev. »Slovenec« pa budi povedano, da oni, ki hoče priznati važna načelna vprašanja kršiti na nizki nivo personalnih afér, izreka le pripoznanje, da čuti, kako mu je v stvari samicu pozicijo slabša!

Še eno! Ni še dolgo temu, ko je »Slovenec« ozirom na vprašanje bogoslužnega jezika zatrjal, da tudi en ni sovražnik temu. Koliko resnice pa je v razpravah »Slovenčevi« o tem vprašanju — ki je menda za nas Slovane vendar tolike važnosti, da bi se moralno resno in dostojno razpravljati o njem — je razvidno iz zaključka njegove notice, s katero se tu bavimo, kjer vsklikva poglavijo: »Ali nimate bolj nujnega naravnega dela, kakor je prepriča — riemanjski misal!« Nu, če želite gospoda doznamati še za kak škandal, vam drage volje posrežemo z zgodovino tega misala zadnjih trideset let!

Nekaj novega! Prejeli smo: Meni vsaj se dozdeva, da je to, kar pišem v tej notici, nekaj novega. Jaz nisem še nikdar slišal, da bi v našem mestu med ljudstvom nabirali manjše in večje svote za napravo javnega vodnjaka. Te dni sem šel v Skorkijo po klanec za Riljevim posestvom. Ta klanec je vedno v slabem stanju, ker je zelo strinjan in razoran po nalihih. Tako grozno grdega klanca ni v vsej tržaški okolici. Te dni je dal magistrat napeljati po klanecu, do Šperharjev, vodovod. O polaganju ečev so klanec razorali in ga potem slabo popravili. Pri Šperharjih se mi je povedalo, da so (kdo?) nabirali pri vseh stanovaleh za napravo enega vodnjaka, ki naj bo služil za javno uporabo! Ne vem je li to v navad, da morajo posestniki in veleposestniki, zraven plačevanja visokih davkov — še posebe plačevati, skočno, da jim občina preskrbuje vodo, brez katere si sploh ne da živeti?! Ako je tako postopanje v navadi, dobro, toda za občino, kakoršč je naša, pa gotovo ni častno tako beračenje!

Vabilo na maskirani plesni venček, ki ga priredi telovadno društvo »Tržaški Sokoli« v svoji dvorani bratom in njih prijetjem danes (na pustni torek). Začetek točno ob 9. uri zvečer. Bratje Sokoli so naprošeni, da pridejo v sokolski opravi. Drugi gg. v črni obleki. — Vstopina za člane 80, nečlane 1 K 50 stot. Gospodinje so vstopne proste.

Opomba: Vstop je dovoljen le proti izkazu vabila.

Odbor.

Veliki ljudski ples bo danes v gledališči dvorani »Narodnega doma«. Ples, ki prične ob 8. uri zvečer ter konča ob 3. uri zjutraj, je pristopen vsem in tudi čedno občenim maskam. Vstopina za člane za možke 1 K za ženske 60 stot.

Veliko maskarado priredi danes »Trgovsko izobraževalno društvo« v svoji dvorani ulica S. Francesco št. 2. Priti je v kostumu, maski ali plesni obleki. Sviral bo orkester. Zabava prične točno ob 9. uri zvečer in bo trajala do 3. ure zjutraj. Vstopina za člane, gospice in maske 60 stot., za nečlane 1 krono.

Darovi. Upravi našega lista je izročil g. Jesp Bogatec iz Žavelj znesek 23 K in

SPECIJALITETA:

likeri, pristna vina v buteljkah in na drobno. Cene zmerne. Marsala 80 nč. liter. zganje 80 nč. liter vermut 64 nč. liter.

Prodajalnica boteljk

Pekarna in sladčarna z lastno tovarno biškotov

Josip Mreule

TRST - ulica Molin Grande št. 32 - TRST 3 krat na dan svež kruh, raznovrstne moke prvih ogniskih milinov, flne vina v butejkah, sladčice itd. Sprejema naročbe za sladčice.

Leon Fano TRST ulica Nuova 42

zlatar in draguljar

prodaja, kupuje in zamenjuje zlatanino, srebrino in dragulje; sprejema poprave po najzmernejših cenah ter prodaja na mesečne obroke proti solidnemu jamstvu.

ANTON SKERL

mehanik, zaprisožen zvedenec.

Trst - Carlo Goldonijev trg II. - Trst. Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“.

Napeljava in zaloge električnih zvončkov. Izključena prodaja gramofonov, zonomonov in fonografov. Zaloge priprav za točni pivo. Lastna mehanična delavnica za popravljanje šivalnih strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloge pripadkov po tovarniških cenah.

TELEFON štev. 1734.

Novo prodajalnico jestvin, založeno z blagom prve vrste kakor kavo, sladkor, olje, milo, belo in turšno moko, otrobe itd. itd. priprava

Andrej Šuc

Trst. ul. Media 56 (zraven ul. Rossetti) Trst.

Pekarna in sladčarna

FRAN MILLANICH

Trst. — ulica Commerciale 7 — Trst. Trikrat na dan svež kruh vsele. Raznašanje na dom. Sprejema naročbe na sladčice itd. o priliki poroč in krstov.

Najugodnejše cene.

Kdor se hoče dobro in z veliko ekonomijo

obleči, naj se poda v

prodajalnico izgotovljenih oblek

I. FARCHI Barriera vecchia 5

kjer se vsaki dan izdeluje obleka v lastni krojačnici.

Manufakturana trgovina
ARTUR PONTINI Barriera vecchia 33
ima v zalogi vedno
bogat izbor blaga za ženske oblike, barhenda, jopičev, pripadkov in drobnarije.

Ugodne cene.

Nad 40-leten vseh.

Najstarejša medicinalna specijaliteta naše pokrajine.

PASTIGLIE PRENDINI

(od ogolnjene sladke škorje)

Iznajditelj in izdajatelj P. PRENDINI v TRSTU.

Odlikovane z kolajnami in diplomami na prvih mejnordnih razstavah.

Počašene sè zaupanjem odličnih zdravnikov ter predpisane kot domače zdravilo pri: gribovalu, kašlu, hripanosti, upadanji glasu, kataru.

Zamorejo jih vživati tudi otroci, nadalje pevci, govorniki ter učitelji, da zadobèjstvijo v sive glas.

NB. Pazite na nepoštene ponarejanja ter zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.

V škatlicah: v lekarni „Prendini v Trstu“ ter v vseh boljših lekarnah tukaj in v Evropi.

Iržaška posojilnica in hraničnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvtvom.
Piazza Caserma štev. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 952.

Vhod po glavnih stopnicah.

Hranične uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruge in jih obrestuje po 4%.

Rentni davek od hraničnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 krono.

Posojila daja samo zadružnikom in sicer na uknjižbo po 5½%, na menje po 6%, na zastave po 5½%.

Uradne ure: od 9.—12. dopoludne in od 3.—4. popoludne.

Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.

Poštno hranični račun 816.004.

Naročni kolek je
vzbudit pri upravi
„Edinost“

TOVARNA POHISTVA IGNAC KRON

TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5

MEBLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH ZAHTEVAH

KATALOGI BREZPLAČNO.

Zaloge obuvala in čevljarski mojster

Josip Stantič

Zlagatelj e. kr. redarstvene straže, e. kr. glavnega carinskega urada in skladisč, e. kr. priv. Lloyd, oroz, e. kr. finančne straže v Trstu, Kopru in Palju.

TRST. - Ulica Rosario št. 2. - TRST
priprava svojo bogato založo raznovrstnega obuvala za gospode, gospode in otroke.

Prodaja najboljše voščilo (biks) = **Fredin**

Cene nizke. Postrežba točna.

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšajočimi se vplaci.

Vsek član ima po pretekli petih let pravico do dividende.

,Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 29.217.694,46 K, izplačane odškodnine: 78.324.623,17 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vesko slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, česar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

MALA OZNANA**Tomasoni Ulisse**

V novi prodajalnici jestvin in kolonijat Petra Peterne

v ulici Giulia št. 76

je vzbudit vsakovrstne jestvine

kakov: kavo, riž, testenine

(napeske), sladkor, turščino

in belo moko, naravno maslo,

sveč, milo, jedilno olje prve

vrste po 36 nov.

— Blago vedno sveže. —

Svoji k svojim!

Podpisani priprava svojo

zalog, oglja, drva, pre-

moga in drugo razno kur-

javo ter petrolej. Pošil-

ljanje na dom.

Josip Muha,

ul. Cavarna (uhod ulica Ca-

vazzeni št. 3).

oooooooooooo

IV. Kopač

svečar v Gorici

priporoča priznano naj-

boljše in najenejše

• voščene sveče •

Cenik brezplačno in franko.

Nova prodajalnica

Romolo Perini

zlator in draguljar

Via del Rivo 26

Sprejema poprave, kupuje

zlat, srebrno in juvel.

Popravlja ure na jamstvo.

Jvan Jančar

tehn. konces. zobozdravnik

TRST ul. Torrente 32 II. n.

Delavnica za umetno zo-

bboje. Izvršuje popolno

zobozdravje in kaučuka ali zlata

po francoskem sestavu. Po-

prave v 2 urah.

Cene zmerne.

Sprejema od 8—6 pop.

Prodajalnico jestvin

založeno z vedno svežim

blagom. I. vrste kakor:

kavo vseh vrst, sladkorja,

olja, mila, kisa, testenin,

moke, otrobov itd. pripr-

ava svojim rojakom udani

Počkaj Ivan

ul. PETRONIO 2 (ognal ul. S. F.)

Drag. Schönberger

TRST

ul. S. Caterina 11, II

civilna krojačnica

Naročbe in plačila

po dogovoru

Vsaka bleka se izgoljovi v 24 ur.

*****

Josip Talamini

TRST ul. della Pietà 13 (dvorišče)

Zaloge istrskega in dal-

matinskega vina, mar-

sale, vermuta in najfin-

refoška v botljkah.

Dostavljanje na dom

*****

Izvrstno jedilno olje

po 28 nč. liter v novi prodajalnici

A. BERINI & A. STRINGARI

ulica di Torre bianca 45.

Kis, milo, sveče in soda.

Jedilno olje po 28 novč.

Intabulacije

(Vknjižbe)

za TRST in okolico po 4³/₄ proti odplačevanju od 1. do 60 let daja

HENRIK GIBERTI

lastnik. Prvega avtoriz. posredovalnega in koncesioniranega zavoda.

z odobrenim tarifom, z razpisom vis. ces. kr. namestništva št. 29.460 III.

Obenem tudi oblastveno poobl. zavarovalni agent in upravitelj hiš in zemljišč vsled dovolitve mest. magistrata št. 14.245 kakor tudi

GLAVNI ZASTOPNIK